

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

**SZAKMAI BESZÁMOLÓ
2009**

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

2009

A 2009-es év nem volt könnyű időszak a közintézmények számára, így a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár számára sem. A gazdasági válság, a kedvezőtlen gazdasági környezet, a kritikus pénzügyi helyzet, a támogatások megvonása alapvetően meghatározta az intézmény működését és eredményeit.

2009 kiemelt feladatai

- A FSZEK 2008-2013 évekre szóló stratégiai tervének az adott időszakra vonatkozó elképzelések megvalósítása,
- A hálózatfejlesztés ütemterve szerint a könyvtári integráció és felújítások előkészítésének folytatása,
- Folyamatos és zökkenőmentes működés biztosítása,
- Kiegyensúlyozott gazdálkodás megőrzése,
- Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program 3.2.4 (TÁMOP) pályázati anyagának előkészítése, a pályázat tartalmát képező projekt kidolgozása és a 2009 évi ütem megvalósítása,
- Az év meghatározó feladata volt a könyvtárhasználók megtartása, a könyvtárhasználat növelése,
- Szakmai pályázatokon való részvétel, amelyeknek segítségével lehetőség nyílik szolgáltatásaink bővítésére, rendezvények megtartására, és muzeális értékeink restaurálására,
- Az országos programokhoz és évfordulókhöz kapcsolódó rendezvények szervezése, lebonyolítása és a már hagyományosnak számító ismétlődő programok megtartása a FSZEK egész hálózatában.

Hálózatfejlesztés

Felújított tagkönyvtárak

A Boráros téri könyvtár, és a Mester utcai könyvtár felújítás utáni átadására 2009-ben kerül sor, ami Ferencváros könyvtári ellátásában jelentős minőségi változást jelent, hisz megfelelő környezetben és színvonalon tudunk könyvtári szolgáltatást biztosítani.

- IX/3. Mester utca könyvtár 2009. március 2-től várja az olvasókat.
- IX/2. Boráros téri könyvtár felújítás utáni átadására 2009. március 30-án került sor.

Integrációk, fejlesztési feladatok

- Az év első felében integráltuk a II/2. Szabadság úti könyvtárat a II/1. Hűvösvölgyi úti könyvtárunkba.
- A Fő utcai I/2. Vizivárosi olvasóterem integrálása az I/1. Márai Sándor Könyvtárba (Krisztina krt.),
- Megkezdődött a XI/4. Bazsalikom utcai könyvtár integrálásának az előkészítése.
- 2009. december 31-én a XIX/3. Kossuth utcai könyvtár véglegesen bezárt. Feladatait a XIX/1. és a XVIII/3. könyvtárak vették át. Mivel a régióközpontnak is ez az épület adott helyett, így ideiglenes megoldásként ez a XXI/1. II. Rákóczi F. úti könyvtárba költözik 2010. január első felében.
- A nyár folyamán megszüntettük a XIII/8. Dagály utcai könyvtár zárt, tömör raktárát, és

szabadpolcos övezetet alakítottunk a helyén. A tömött tároló-raktár felszámolásával 554 méterrel csökkent az elhelyezési terület.

- A Dagály utcai könyvtár parkját és a Király utcai könyvtár előkertjét bekerítettük, így évtizedes gondok oldódtak meg.
- Minden törekvésünk ellenére 2009-ben sem oldódott meg a XI/5. Kelenföldi Könyvtár helyzete, amelynek oka a kerületi rendezési terv hiánya, ami miatt elestünk EU-s forrásoktól.
- Ugyancsak a tulajdonosi döntésképtelenség miatt nem valósult meg a Millenáris Tudásközpont régóta tervezett programja.
- Továbbra is akut probléma maradt a XXIII/1. Grassalkovich úti könyvtár helyzete, amelyre folyamatosan keressük a lehetséges megoldást.
- A terézvárosi és a Kertész utcai könyvtárak ésszerű integrációja terveink szerint újabb helyszínen valósulhat meg: szakmai tervet készítettünk egy, a Csengery utcában lévő épületre.
- Továbbra sem oldódott meg a tulajdonviszonyok rendezése a III/5., XV/1., XIV/4. könyvtárak esetében.
- A XXI/5. Vénusz utcai könyvtár felújításának előkészületei elkezdődtek azzal, hogy 2009. december 22-én kiürítve átadtuk a helyiséget a szakembereknek.
- Folyamatosan folytak kisebb-nagyobb karbantartási, javítási munkák az egész hálózatban (festés, olvasói mellékhelyiségek korszerűsítése, folyékony szappantartók és kézszáritók felszerelése, mobilrámpa elkészítése, burkolatjavítások, ajtócsere, zárcserék stb.).

Strukturális változások

- Tagkönyvtáraink szolgáltatási struktúráját felülvizsgáltuk és elvégeztük a használói igényekhez való igazításukat. Az év során folyamatosan vizsgáltuk az egyes könyvtárak szolgáltatási struktúráját, ahol szükséges volt, a használói igények – és a lehetőségek – figyelembevételével elvégeztük a szükséges korrekciókat.
- A videó és CD kölcsönzések drasztikus visszaesése miatt a selejtezéseket tovább folytattuk és a videó kazettákat kivontuk az állományból. A CD állomány jelentős selejtezésére és értékesítésére is sor került.
- A FSZEK-VPN bővítésével új szolgáltatás bevezetésére került sor a Budafoki Könyvtárban: 2009. július 1-jétől wifi internet-hozzáférés van a könyvtár első emeletén és a galérián, így a használók saját hordozható számítógépükön kapcsolódhatnak a világháléhoz. További 3 tagkönyvtárban – I/1., III/5., III/7. – vált lehetővé a szolgáltatás bevezetése.
- A multifunkcionális gépek beállításával ismét van lehetőség a könyvtárakban fénymásolásra, új szolgáltatásként a szkennelésre.

Üzemszervezés

- A könyvtárak folyamatos üzemeltetése csak a munkaerő folyamatos átcsoportosítása mellett volt biztosított. Megszerveztük a könyvtárak dolgozóinak egyetértésével az egyes régiók belüli „átjárhatóságot”, így hatékonyabb és magasabb szintű szolgáltatást tudunk nyújtani a látogatók részére. A szoros létszámhelyzet következményeként a hatékony működés érdekében az olvasóforgalom igényeihez igazodva csoportosítottuk a munkaerőt és a szervezeti egységek között a feladatokat. 2009-ben is egész évre előre megterveztük a munkatársak szabadságát, ami szervezhetőbbé tette munkaerő-gazdálkodást.
- Igényekhez módosítottuk a könyvtárak nyitva tartását: megszerveztük két könyvtár: a III/5. Békásmegyeri és a XII/1. Ugozca utcai folyamatos nyitva tartását a nyári idő-szakban is. 2009.

augusztus 17-től bővülő, az olvasói igényeihez jobban igazodó nyitva tartással várjuk látogatóinkat a Mester utcai könyvtárba. 2009. szeptember 1-től a II. Rákóczi F. utcai könyvtár nyitva tartása bővült.

- A könyvtárak többsége – a területi lefedettséget szem előtt tartva – július, illetve augusztus hónapban zárva volt.
- Az ügymenet és kiszolgálás gyorsítását több apróbb változtatás szolgálta: a Zenei gyűjteményben a kották előrendelése szombati napra – bevezetése, a keresett kottákból böngészésre alkalmas, szabadpolcos gyűjteményrész összeállítása, a Központi Könyvtárban az időszakosan keresett nagy példányszámú könyvek gyorsan mobilizálható tápraktárának hatékony működtetése.

Az év folyamán sikerült nagyobb teret adni a távmunka alkalmazásának. Az OKM pályázati támogatásával készült: A „Kép-könyvtár” képeit jellemző meta adatok rögzítése távmunkában történt.

- A teljes körű leltárt végző könyvtárakat informatikai eszközökkel és a kellő létszám biztosításával segítettük.
- A könyvtár Használati szabályzata 2009. július 1-jétől az ÁFA változások miatt módosult.
- „Megnyitotta kapuját” a Magyar Digitális Képkönyvtár, amely 40 000 kép, fénykép, metszet, térkép, plakát és egyéb képi ábrázolás hozzáférhetőségét biztosítja a nemzeti web-képtár 2009 nyarán indított honlapján. Köztük négyezer régi olyan fotográfia is szerepel, amelyek könyvtárunk Budapest Gyűjteményéből valók.
- Folytattuk az esélyegyenlőség jegyében a gyengénlátók részére az öreg betűs könyvekhez való hozzáférés biztosítását. 2009-ben már 32 könyvtárban volt elérhető ez a szolgáltatás.
- Ebben az évben is folytattuk a Könyvet házhoz szolgáltatást, amellyel az otthonaikhoz kötött, mozgásban korlátozott olvasóinknak biztosítottunk könyvhöz, vagy egyéb dokumentumhoz való hozzájutást az érintett önkormányzatokkal együttműködve. A kedvelt szolgáltatás 23 kerület 44 könyvtárának közreműködésével valósult meg.

Központi szolgáltatások

I. Informatika

Az év kiemelt fejlesztései

- A Tudásdepó Expressz nyertes pályázatunkban tervezett informatikai fejlesztések előkészítése októberben elkezdődött.
- A virtuális hálózatunkat vezeték nélküli hálózati eszközökkel bővítettük, új szolgáltatást biztosítva az olvasók számára, saját hordozható számítógépükkel kapcsolódhatnak a világháléhoz, az év végére 7 tagkönyvtárban (I/1., III/5.,III/7.,VII/2.,XVIII/3.,XXI/1.,XXII/3.) indítottuk el a szolgáltatást.
- A két felújított, kilencedik kerületi könyvtárunkban új gépparkot állítottunk be.
- Két tagkönyvtárunkban (XIII/8., XVIII/3.) oktatótermet alakítottunk ki.
- Bővítettük az e-olvasói gépek számát 14 darabbal, így számuk 84-re emelkedett.
- Beállításra került a Corvina objektum-szervere.

Üzemeltetés

Új szerveren új, biztonságosabb tűzfalrendszer került beüzemelésre.

A Gazdasági igazgatóságon a Novell szervert fájl-szerverre cseréltük, a szoftverek migrálásával.

Megtörtént a Budapest Képi Adatbázis konverziója Orbisból Corvinába.

Az elavult gépparkot újra cseréltük: 312 db számítógép-, 280 lapmonitor, 22 multifunkcionális eszköz, 3 db szkennert és 25 db nyomtatót került beüzemelésre.

Az internet folyamatossága 99,48 % volt.

Négy hétvégén szünetelt az online szolgáltatás, kétszer az elektromos hálózat karbantartása miatt, két alkalommal szoftverhiba miatt.

A könyvtári szolgáltatásokhoz 25 db szervert, vírusvédelmi rendszert és spam-szűrőt biztosítunk. Távmenedzsmenttel naponta segítjük a szolgáltatást (hibaelhárítás, telepítés, nyomtatók illesztése), 1250 hibaelhárítás történt táv-bejelentkezéssel.

1300 telefonon igényelt szoftveres segítséget nyújtottunk (Corvina-, task-controll-, Jaws-használat, APEH programok, Excel és Word problémák).

Meghibásodott informatikai eszközök felülvizsgálata során selejteztünk: 79 db monitort, 263 db számítógépet, 5 db nyomtatót, 9 db vonalkód olvasót, 1 db UPS-t, 131 db billentyűzetet, 80 db egeret, 12 db aktív eszközt, több tucat kábelt. Szervizelésre küldtünk 79 számítógépet, 22 nyomtatót, 18 monitort, 2 vonalkód-olvasót, 1 szkennert, 1 aktív eszközt, 2 IP-telefont, 9 szünetmentest és különféle alkatrészeket.

Teszteltük a WindowsVista és a Windows7 operációs rendszereket, az Office2007 irodai programcsomagot, valamint a GoogleChrome és Opera böngésző programokat.

Az éves informatikai közbeszerzést szakmailag támogattuk.

Könyvtár-informatikai tevékenység

A könyvtári munkafolyamatok informatikai háttérét biztosítjuk, rendszeres időközönként frissítve a publikus szakgyűjteményi adatbázisokat, könyvtár-szakmai munkacsoportok munkájában veszünk részt. 24 féle szakmai levelező listát moderálunk, 420 email-postafiókot gondozunk. A jelentésekhez statisztikai alapadatokat szolgáltatunk.

A Corvina fejlesztését országos szinten is koordináljuk, 11 verzióváltást teszteltünk, amelyből 205 hibajelentést fogalmaztunk. Az éles használatra 5 verzió bizonyult működőképesnek, ennek bevezetését menedzseltük. Betöltöttük és teszteltük a köztauruszt. Felhasználói útmutatókat készítettünk. Egyedi statisztikai lekérdezéseket definiáltunk – kölcsönzési/adatbázis-használati igények felméréséhez. WebPac Súgó frissítése két alkalommal történt.

A könyvtári honlapot fejlesztettük: az AddThis szolgáltatást bevezettük, a ROI kalkulátort illesztettük, felbontásokat teszteltünk, az új dokumentum-beszerzések, a könyvtárakba járó folyóiratok listáját publikáltuk. Elkészült az álláshirdetés archívum menüpontja, könyvtáros-képzésünk segédanyagait töltöttük fel, menedzseltük a honlap-szerkesztési munkákat (főoldalak és intranet menüi, cikkek kiajánlása, szerkesztése, szerkesztők munkájának koordinálása, ellenőrzése, publikációk jóváhagyása), az osztályok és tagkönyvtárak számára önálló tárhelyeket biztosítva.

FSZEK géppark 2009. december 31- én	Olvasói internet	JAWS	E- olvasós	OPAC	Olvasói CD hasz- nálat	Pultos	Iroda	Okta- tó- terem	Ösz- sze- sen
Központi Könyvtár	19	5	26	42	48	37	72	21	270
Tagkönyvtárak	281	16	58	57	9	173	51		645
Központi osztályok, ügyvitel							146		146
Összesen:	300	21	84	99	57	210	269	21	1061

2009 év összesített adatai:	
számítógépszám	1061
hálózatosból internet	1004
nyilvános a használóknak	561
nyilvánosból internet	504

2. Szerzeményezés és feldolgozás

Központi gyarapítás

2009-ben 78.450 db dokumentummal gyarapodott, 169.294 db dokumentummal csökkent a könyvtár állománya, 2009. december 31-én a tényleges állomány: **3.265.576 db**.

Költségvetési előirányzatból, érdekeltségnövelő támogatásból, pályázatból összesen **155.172 ezer** forintot fordítottunk állománygyarapításra.

- **Könyvbeszerzésre** 81.247 ezer forintot költöttünk. A magyar nyelvű könyvek beszerzésére kiírt közbeszerzési pályázatot 2009-re a Lira Könyv Zrt. nyerte, tőlük 46.104 db könyvet vásároltunk nettó 73.644.601 Ft értékben. A nem kötelező kiadók kiadványait, ill. a könyvtárakból „kikopott” műveket a Bookline Kft.-től és a KELLO-tól vettük meg. A Központi Könyvtár számára beszerzett könyvek átlagára 3.137 Ft, a hálózat számára beszerzett könyvek átlagára 2.608 Ft volt.
1725 db külföldi könyvet vásároltunk 5.836.624 Ft értékben, a külföldi könyv átlagára 3.384 Ft, külföldi szak- és kézikönyv átlagára 9.833 Ft volt 2009-ben.
- **Központilag beszerzett folyóiratok**
A 2010-es folyóiratok beszerzésére ez évben is közbeszerzési eljárást kezdeményeztünk. A külföldi folyóiratok nyertes ajánlattevője a prágai székhelyű SUWECO, a belföldi folyóiratoké a Magyar Posta lett. Folyóirat beszerzésre összesen 35.248 ezer forintot fordítottunk.
- **CD lemezt** 3.127 db-ot vettünk 6.741 ezer forint értékben.
- **DVD vétel** 4.193 db, gyarapítására fordított összeg 13.001 ezer forint volt.
- **Hangskönyv** gyarapodás 1.136 db, állománygyarapításra fordított összeg, 1.708 ezer forint volt.
- **Kottát** 328 db-ot vásároltunk, 2099 ezer forint értékben.
Egyéb dokumentum beszerzésére 15.128 ezer forintot fordítottunk, ebből adatbázisok előfizetésére a 2009-2010. évre 14.452 ezer forintot, kisnyomtatvány beszerzésre 552 ezer forintot, dia beszerzésre 124 ezer forintot költöttünk.
2009-ben 92-féle adatbázist fizettünk elő, a közvetlen megrendelést az EISZ közvetítésével beszerzett adatbázisok száma növelte. (Ennek értéke 1.747 ezer forint volt.)
- **CD-ROM** vétel nem történt 2009-ben.

A dokumentumok beszerzése az egyes könyvtáraktól érkezett igények alapján történt, az ACQ modulon keresztül.

Támogatások, pályázatok

2009-ben is volt ODR támogatás, bruttó 5.000 ezer forint értékben főként magyar nyelvű szakkönyveket vásárolhattunk. A börtönkönyvtárak gyarapítási pályázatának keretében a Budapesti Fegyház és Börtön számára 630 ezer, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmeszakértői Intézet számára 126 ezer forint értékben rendeltünk könyveket.

A British Council-től 500 ezer forintot kaptunk angol nyelvű dokumentumok beszerzésére.

Ajándék

A csoportos leltárkönyvbe 11.235 db ajándékba kapott dokumentum került bevezetésre, értéke: 24.576.607 Ft. Jelentősebb adományozók 2009-ben: Azerbajdzsáni Nagykövetség, Francia Intézet, Kínai Nagykövetség, British Council, Pro Bibliotheca Civica Alapítvány. Két magánszemélytől kaptunk hagyatékként könyveket.

Kötelezpéldányként 1802 db dokumentumot vettünk állományba, 4.366.898 Ft értékben.

Külföldi és belföldi folyóiratok

2009-ben 1.213-féle időszaki kiadvány volt előfizetve könyvtáraink számára, 3.075 példányban. Digitális formában 97-féle folyóirat volt elérhető.

Központi feldolgozás

A Corvina adatbázis **34.405** rekorddal gyarapodott 2009-ben. A Szerzeményezési és feldolgozó osztályon 25.006 rekord készült, ezt kiegészítette a Budapest-képtár fényképeinek konverziójával betöltésre került 3.383 rekord, valamint a szakgyűjtemények feldolgozói által rögzített 3677 folyóiratcikk, és 2.339 fénykép rekord.

2009-ben 718-cal kevesebb könyv, viszont 1.760-nal több analitikus rekord született az osztályon. Az analitikus rekordok száma évek óta növekszik, a kurrens szépirodalmi gyűjtemények feltárása mellett

elkezdtek a magyar klasszikus szerzők gyűjteményes köteteinek retrospektív feltárását, és a szakgyűjtemények számára is több leírást készítettünk.

Az AV-dokumentumok esetében a korábbi években elindult csökkenő tendencia folytatódott, ill. felerősödött, 2009-ben csaknem 2000 címmel kevesebb került feldolgozásra, csökkent a vásárolt új DVD és CD féleségek száma, a hangkazetta, videó és CD-ROM szerzeményezés 2009-ben gyakorlatilag megszűnt, egyre népszerűbbé válik viszont az oktatócsomag, aminek a CD-ROM is része.

Rekord kiegészítés

Az új rekordok létrehozása mellett folytatódott a katalógusban szereplő rövid rekordok kiegészítése, 7.300 könyv leírás, 12.000 szakozás, 2.730 kotta leírás, 70 CD leírás készült.

Adatbázis javítás

A csökkenő dokumentumszám miatt több időt és nagyobb energiát fordíthattunk az adatbázis javítására, pontosítására, újraindexelés miatt kb. 6.000 rekordot módosítottunk, a napi munka során a régebbi rekordokból előkerülő hibákat folyamatosan javítottuk, előtérbe helyezve a besorolási adatok és elsősorban a névauthorityk egységesítését. Háttér adatbázisból az E-Corvinával töröltünk 38.000 felesleges authority rekordot, kb. 3.000 bibliográfiai rekordot manuális úton töröltünk. Folytattuk a régi folyóirat rekordok felülvizsgálatát. A Zenei gyűjteménnyel történt egyeztetés után átvettük a kotta és komolyzenei CD gyűjtemények részletesebb tartalmi feltárásának feladatát.

Egységesítettük a kötetszámozást az adatbázisban.

További szakmai feladatok

Az Informatikai osztállyal folyamatosan együttműködtünk a Corvina - osztályunkon használt - moduljait érintő fejlesztésekben, tesztelésekben. Igényeinket, javaslatainkat, hibalistáinkat elküldtük a fejlesztőknek, részt vettünk a Corvinás könyvtáraknak és a MOKKA-nak a katalogizáló modul érintő egyeztetéseiben.

A Teszt-adatbázisba betöltésre került Köztauruszt teszteltük, vizsgálva a tárgyszó rekordok felhasználásának módját. Elvégeztettük az E-Corvinával a tárgyszó rendszerek helyes működését biztosító módosításokat az adatbázisban. Közreműködtünk a Referenz bizottság adatbázissal kapcsolatos megbeszélésein, az új indexek kialakításában. Segítettük a Budapest Képtárhely anyagának konverzióját a Textár adatbázisból a Corvina adatbázisba. A könyvtárak állománykivonását - állománygazdálkodást szem előtt tartva - központosítottuk, a duplumok felajánlását követhetővé tettük az ACQ-ban, a törléseket koordináltuk.

Gazdálkodás

Bevételek alakulása

Intézményi működési bevételek

A beszámolási időszak bevételeinek alakulása szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt, hogy EU-s döntés alapján lehetőségünk nyílt a 2004-2005. évi ÁFA -bevallások az ezideig vissza nem igényelhető előzetesen felszámított ÁFA -tartalmának önrevíziójára, és az elmaradás késedelmi kamatának igénylésére. Az így végrehajtott önrevízió eredményeként november végéig 162,889 millió forint értékű ÁFA-t és 57,776 millió forint késedelmi kamatot igényeltünk meg, mely összeget két ütemben év végéig át is utaltak részünkre.

Tevékenységeink bevételi előirányzati terve összességében teljesült, de a főbb csoportok között némi szórás tapasztalható.

Az áru és készletértékesítés 6,9 %-os bevételi többlete a fővárosi logo alatt megjelenő kiadványok egész évi forgalmának eredménye, ugyanis a tervezési időszakban még csak első negyedév végéig számoltunk a tevékenység fennmaradásával.

A szolgáltatási bevételek között kiemelkedő jelentőségű, hogy a tételek több, mint kétharmadát kitevő beiratkozási- és késedelmi díjbevételek a tervezettnél megfelelően alakultak. Állandósuló anomália azonban, hogy a használói szokások és a fizetőképes kereslet tartós változásának következményeként a már eleve visszafogottan tervezett nem hagyományos dokumentumkölcsonzési bevételek elmaradtak az elvárt mértéktől.

A szolgáltatások bevételei így összességükben közel 5 millió forinttal (1,8 %-kal) maradnak el a

tervezett szinttől. Azonban az elmaradást jól ellensúlyozta az egyéb sajátos bevételek között elszámolt, fent ismertetett, késedelmi kamat és az ÁFA bevételi többlet.

Működési célú pénzeszköz átvétel államháztartáson kívülről

Eredeti előirányzatunkban szereplő 5 milliós bevételi tervünk 840 ezer forint értékben teljesült. A gazdasági válság hatásának tudjuk be az adakozási kedv látványos csökkenését.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 250 ezer forinttal támogatta munkánkat.

További kisebb összegű támogatások folytak be alapítványoktól, amelyek az egyes szakmai rendezvényeinkhez kapcsolódtak. Magánszemélyek adományainak nagyságrendje a korábbi évekhez hasonlóan alakult, e címen 379 ezer forint összeget kaptunk.

További részletezést a támogatásokról készült mellékletünk tartalmazza.

Felhalmozási és tőkejellegű bevételek

A felhalmozási és tőkejellegű bevételek 3 millió forintos előirányzatából 788 ezer forint teljesült.

A bevételek összetétele: számítástechnikai eszközök értékesítése 375, fénymásoló 250 és egyéb gép berendezés értékesítési bevétele 162 ezer forint.

Felhalmozási célú pénzeszköz átvétel államháztartáson kívülről

Ezen a jogcímen nem terveztünk és nem is realizálódott bevétel.

Támogatások

Felügyeleti szervi támogatás alakulása

Eredeti előirányzatként 1.885.535 ezer forint működési, 11.241 ezer forint beruházási és 16.800 ezer forint felújítási céltámogatással indult költségvetésünk. A működési támogatások év közben 50.173 ezer forinttal módosultak, mely összeg a központi kereset kiegészítés járulékokkal növelt kiadásának fedezete. ÁFA kompenzáció címén 72 ezer forint a támogatási előirányzat változása.

Az év során az előirányzott működési támogatások a meghatározott ütemben, folyamatosan utalásra kerültek. A működési támogatás kereset kiegészítés címén 13.806 ezer Ft, amit a beszámoló készítéséig megkaptunk.

Támogatás értékű működési és felhalmozási bevételek alakulása

Az év folyamán kiemelkedő jelentőségű eseménye volt, hogy intézményünk részére megnyílt egy EU-s finanszírozású támogatás pályázatának lehetősége. Összehangolt Könyvtári Szolgáltatásfejlesztés és az olvasáskultúra népszerűsítését támogató programsorozat lebonyolítása címén benyújtott pályázatunk eredményeként összesen 96 milliós értékben nyertünk támogatást. A pályázatra a beszámolási időszakban előlegként 33 millió forintot kaptunk. Ezen címen kezdeményeztük saját hatáskörben az előirányzat módosítást.

További kiemelt támogatások

A kerületi önkormányzatoktól 12.073 ezer forint, a Nemzeti Kulturális Alapprogram Igazgatóságától 21.948 ezer forint, a Fővárosi Munkaügyi Központtól, pedig 5.870 ezer forint. A részletezést mellékeljük. Támogatásértékű felhalmozási bevételt 3 millió Ft értékben terveztünk. Ezen jogcímen teljesítés nem történt.

Pénzforgalom nélküli bevételek

Pénzforgalom nélküli bevételként a 2008. évi pénzmaradványt, összesen 112.945 ezer forintot irányoztunk elő saját hatáskörben.

Ezen belül:

Személyi kiadásokra és járulékaira	87.196 ezer Ft-ot,
Dologi kiadásokra	6.763 ezer Ft-ot,
Célfelújításra (Boráros téri könyvtár)	13.026 ezer Ft-ot,
Saját felújításra (célfelújítás ÁFA-ja)	5.960 ezer Ft-ot terveztünk.

A rendelkezésünkre álló pénzmaradványt 25 ezer forintos felújítás kivételével igénybe vettük.

Kiadások alakulása

Intézményi működési kiadások alakulása

Személyi kiadások és járulékok

Eredeti előirányzatunk személyi kiadásokra járulékokkal együtt 1.705.940 ezer Ft.

Év közben felügyeleti hatáskörben a kereset kiegészítés fedezetére és vezetői jutalomra történt módosítás 52.565 ezer illetve 1.200 ezer forint összegben. Saját hatáskörben a 2008. évi

pénzmaradványból történt előirányzat növelés 87.196 ezer Ft értékben. Az összeget teljes mértékben a dolgozók jutalomkeretére és a béren kívüli juttatások növelésére fordítottuk.

A természetbeni juttatások járulék megtakarításából év végén kezdeményeztünk átcsoportosítást (16.900 ezer forint) dologi, beruházási és pénzeszköz átadás előirányzatára.

Az éves átlagos létszám 445 fő volt, ami a 493 fős engedélyezett kerettől 48 fővel elmarad. Az elmaradás elsődleges oka, hogy könyvtárszakmai tevékenységünk középtávú stratégiai tervével összhangban végrehajtott módosítások eredményeként előkészítettük a csak 2010. évre kezdeményezett 25 fő létszámcsökkentésünk fedezetét, továbbá a mindenkor várható elvonások (ld. évközi támogatás zárolás) eliminálásának érdekében a fluktuáció és az átszervezések átmeneti létszám-megtakarító hatását maximálisan kihasználtuk.

A beszámolási időszakban 53 fő belépővel szemben a kilépők száma 75 fő. Ez évben is alkalmaztunk közhasznú munkavállalókat, 16 főt. Teljes munkaidősre átszámított létszámuk 10 fő. Éves bérfelhasználásunk tervszerűen alakult. A megtakarítás nyújt fedezetet az 5 %-os felügyeleti támogatás elvonására.

Dologi kiadások

Készletbeszerzések

Dologi költségvetésünkben mind a könyvtáros szakmai munka, mind a teljesített volumen szempontjából kiemelkedő szerepű a könyvtári dokumentumok beszerzése. Az előirányzat az év folyamán az állami érdekeltség-növelő támogatás eredményeként közel 13 millió forinttal emelkedett, e még mindig igen jelentős póthitel értéke ugyanakkor az elmúlt évek során folyamatosan zsugorodott, jelentősége így is rendkívüli, hiszen semmilyen más forrásunk nincs az előirányzat kiegészítésére. Az egyre szűkülő keret adta romló feltételeket hatását kedvezően csökkentette a gyakorlatilag minden könyv és folyóiratféleségre kiterjedő közbeszerzés. E közbeszerzési eljárások eredményeként a meghirdetett kereskedelmi ár alatt vásárolunk könyveket és a kül- és belföldi folyóirat beszerzési árak is igen kedvezően alakulnak. Az itt leírtak és a maradéktalanul kihasznált könyv- és folyóirat előirányzati lehetőségek mellett is mind féleségben, mind példányszámban veszteségeket szenvedünk. A nem hagyományos dokumentum ellátás előirányzatai a tervtől elmaradó bevételek következtében mintegy 3 %-kal maradtak el a tervezettől.

A kis értékű tárgyi eszközökön belül a könyvtári bútorok, berendezések és a számítástechnikai eszközök beszerzésénél mutatkozik megtakarítás.

Egyéb készletbeszerzések közül a nagyobb volument jelentő kávézó-i készletbeszerzés kismértékben elmarad a tervezettől, összhangban a forgalmi bevétel csökkenésével. Ugyanez tükröződik a rendezvényszervezések területén.

Az egyéb készletbeszerzési előirányzatok általában a tervezettnél megfelelően teljesültek.

Szolgáltatások

Szolgáltatási kiadásaink alakulása szinte valamennyi területen kedvező.

A tételek között található dologi költségvetésünk második legjelentősebb elemeként az energiaköltség kiadás. Az utóbbi évek következetes és folyamatos energia megtakarítási intézkedéseinek eredményeként a kiadások megtorpantak, és a közel 80 telephely mindenre kiterjedően előkészített felhasználási terveinek eredményeként a tervezettnél megfelelő szinten stabilizálódtak.

A telefonköltségek 92,1 %-on, az energia költségek 99,4 %-on, a karbantartási kiadások, pedig 91,3 %-on teljesültek.

Az egyéb üzemeltetési kiadások jelentős megtakarítást mutatnak a módosított előirányzathoz képest, melynek oka a bevételeknél már részletezett, előző éveket érintő önellenőrzéssel kapcsolatos, az év végén az APEH által visszatérített ÁFA és késedelmi kamat.

A különféle dologi kiadások alakulása is az alapkiadások tendenciáját követi, a tervezettől 4 %-kal alacsonyabb, mely az ÁFA kiadások csökkenésének eredménye.

Működési célú pénzeszköz átadása államháztartáson kívülre

Államháztartáson kívülre 450 ezer forint került átutalásra a KKDSZ helyi szervezete részére, az előirányzatnak megfelelően. Év közben az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. részére tudományos adatbázis hozzáférés címén 1.863 ezer forint pénzeszköz átadás történt, melynek fedezetét az előző évi pénzmaradványból biztosítottuk.

Felújítási kiadások

Felújítási kiadasként az eredeti előirányzatban 16.800 ezer Ft, a XXI. ker. Vénusz u. 2. sz. könyvtár célfelújítása szerepelt. Év közben a IX. Boráros tér 2. sz. könyvtár felújítási munkáinak befejezésére a

pénzmaradványból történt 13.026 ezer forint előirányzat növelés.

A Vénusz utcai könyvtárfelújítás beindítását jelentősen hátráltatta az épület működtetésével kapcsolatos, - intézményünk számára egyébként rendkívül kedvező - a Fővárosi és Csepeli Önkormányzat közötti megállapodás aláírásának elhúzódnása. A közbeszerzési eljárást is csak az év végén folytattuk le és a december végén megkötött Építési szerződés alapján a kivitelezési munkák elkezdődtek. Pénzügyi teljesítésre 2010. évben kerül sor.

Saját felújítási kiadásként szintén a pénzmaradványból került előirányzat módosításra a célfelújítások ÁFA kiadásainak fedezetére 5.960 ezer forint. Ezen összegből 2.600 ezer forint került kifizetésre.

Intézményi felhalmozási célú kiadások

Ez évben építési beruházás nem indult. Az előirányzott 11.241 ezer forint keretösszeg az előző évről áthúzódó XXII. ker. Kossuth Lajos u. 30. szám alatti könyvtár első eszközbeszerzéseire állt rendelkezésünkre, amely teljesítése az év elején megtörtént. Saját hatáskörű beruházásként az eredeti 38.400 ezer Ft-os előirányzatot év közbeni ÁFA kulcs változás miatt módosítottuk 650 ezer forint értékben.

A beruházási kiadásaink 95 %-ban teljesültek. Év végi szállítói csúszás miatt 2,8 millió forint maradvány keletkezett a számítástechnikai eszközök beszerzésénél.

Szoftverek és licenzek vásárlására 9.431 ezer forintot, hálózati és vagyoni védelmi eszközökre 1.249 ezer forintot fordítottunk. Számítástechnikai eszközök beszerzése 7.100 ezer Ft. értékben, könyvtári polcok és egyéb gép – berendezés beszerzése, pedig 10.230 ezer forint értékben történt.

Intézményünknek a beszámolási időszakban felhalmozási célú pénzeszköz átadása, támogatási értékű felhalmozási kiadása nem volt.

Belső ellenőrzés

A 2009. évi ellenőrzési ütemterv alapján, az ellenőrzés fókuszában az intézmény informatikai tevékenységének ellátása, a teljes intézményi rendszer vizsgálata, és a vagyongazdálkodás szerepelt. Az ellenőrzés hangsúlyt helyezett a kisebb szervezeti egységek pénzügyi és szabályszerűségi vizsgálataira is, mely az intézmény kávézójának, a nyomdai tevékenység, és a könyvtári régiókból kiválasztott hálózati könyvtárak pénzforgalmi ellenőrzését foglalta magába. A szabályszerűségi ellenőrzés keretébe sorolható AV dokumentumok állományának, és állomány kivonásának ellenőrzésére is sor került. Az AV dokumentumok leltározása összesen 14 alkalommal, a könyvállomány teljes körű leltára, összesen 6 könyvtárnál történt meg. Állomány kivonások ellenőrzésének száma 307 volt.

A belső ellenőrzés igény szerint folyamatos szakmai konzultációt biztosított az intézményi könyvtárak pénzügyi tevékenységének ellátásához, a pénzügyi vonatkozású átadás-átvételekhez. Szakmai véleményt adott a belső szabályzatok módosításához, és új szabályzatok kidolgozásához.

A belső ellenőrzés 2009. évben 5 alkalommal nagyobb, és 11 esetben pedig, kisebb témájú ellenőrzést végzett. A vizsgált területeket tekintve huszonnégy olyan megállapítás és javaslat született, melyekre az intézmény elkészítette az intézkedési tervét. (A megfogalmazott feladatok többségét elvégezték, de néhány témában a határidők 2010. évre húzódtak át.)

Az elvégzett ellenőrzések minden esetben kockázatelemzésen alapultak. E módszerrel lassan az intézmény valamennyi feladatellátása feltérképezésre kerül, és így kiszűrhetővé válnak a prioritást élvező, visszatérő ellenőrzési feladatok. A 2009. évre tervezett ellenőrzések végrehajtása hatékonynak és eredményesnek minősíthető.

Az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapítások alapján a megtett észrevételek, javaslatok elfogadásra, míg, a hibák kijavításra kerültek, - a felvetett problémákra megoldást találtunk.

Képzés - továbbképzés

A **kulturális szakemberek képzése** tekintetében a 2009. év kedvezőtlenül alakult. Az OKM 2008. novemberében értesítette az intézmény fenntartóját arról, hogy a 2008. évre esedékes normatív jellegű hozzájárulás összegét „pénzügytechnikai okokból” csak 2009. évben tudja biztosítani. Ezen információk birtokában az intézmény saját költségvetése terhére folytatta a képzéseket. 2009-ben az OKM –minden előzetes tájékoztatás nélkül- már csak akadémiai évben (2008. augusztus 1- 2009.

december 31.) történt képzések elszámolását engedélyezte. Ez azt jelentette, hogy az intézmény által 2008-ban a 18 fő részére megelőlegezett 1.343.730 Ft képzési összeg jelentős részét (903.730 Ft) intézményünk nem tudta elszámolásában érvényesíteni, mert az 2008. év első hat hónapjára esett.

További kedvezőtlen fordulat, hogy a hétéves továbbképzés a 2010-es évben forráshiány miatt felfüggesztésre kerül, ami számunkra e képzési lehetőség teljes megszűnését jelenti. Ezzel jelentősen beszűkül az intézménynek képzésre, továbbképzésre fordítható anyagi erőforrása.

Veszteségeink csekély ellentételezése, hogy a TÁMOP pályázat keretében lehetőségünk nyílt 17 munkatársunk képzésére. Ebből 2009-ben a programot 9 fő már befejezte: 6 fő személyes információ menedzsment, 3 fő, pedig báb-, dráma pedagógia témakörben végzett tanulmányokat.

Oktatás

2009. évben szerzett engedélyünk alapján intézményünk első alkalommal indította el a segédkönyvtáros képzését asszisztens rész-szakképesítéssel, amely felsőfokú OKJ-s szak-képesítésnek számít. Ezen a képzési formán saját munkatársaink közül is elindultak. A vizsgára 2010. júliusában kerül sor.

A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete egy általános tematikájú, a látássérült emberek elfogadását segítő, a velük való kapcsolattartást fejlesztő és a problémáikra érzékenyítő képzési programot dolgozott ki, melynek középpontjában az érzékenység integrációja, a látássérültekkel való kapcsolattartás gyakorlata szerepelt. A Fővárosi Önkormányzat felhívására intézményünkben 27 fő vett részt a programban. A tréning célja volt a látássérült kollégákhoz, ügyfelekhez való partneri viszony kialakítása, amely két tréner (egy látássérült és egy látó) vezetésével valósult meg. A kurzus hozzájárult a látássérültekkel kapcsolatos tévhitek és félreértelmezések eloszlatásához, a rejtett, netán nyomasztó kérdések megválaszolásához és támogatta a szervezet munkatársainak proaktív szerepvállalását a valamilyen szempontból más emberek felé való nyitásban.

Humán erőforrás

A hatékonyabb munkavégzés érdekében az új munkaköri leírások készítésekor szükség szerint módosítottuk annak tartalmát. Minden dolgozónknak elkészítettük a minősítését és folyamatosan figyelemmel kísértük a munkaköri leírások érvényességét.

A könyvtárosok munkafeltételeit (mentálhigiéniá, az értékeken alapuló elismerési rendszer, munkahelyi környezet) rendszeresen elemeztük, és megfelelő intézkedésekkel biztosítottuk a körülményeket,

A könyvtárosi életútja sikerességét a szakmai kompetencia erősítésével, megfelelő bérezési és jutalmazási rendszerrel támogattuk, ahol erre lehetőség volt, ott rugalmas foglalkoztatási rendszert (táv-munkavégzés, rugalmas munkaidő) vezettünk be,

- A felkészült szakembereket megtartottuk,
- Az életkorok és szakmai tapasztalat szerinti megoszlásban kiegyensúlyozottság valósult meg,
- A korábbi évek elvonásai és a megszorítások nem segítették az újonnan végzett fiatal szakemberek belépését, amelynek következtében a szakemberek generációs váltása nem valósulhatott meg.

Az intézmény a jövőben (is) csak úgy tud megfelelő szakmai színvonalon szolgáltatni, ha egy jól képzett, stabil munkatársi gárda áll rendelkezésre, amihez az egzisztenciális biztonság, az erkölcsi, anyagi megbecsülés elengedhetetlen. Mindezt a gazdaság kedvezőtlen folyamatai, a képzési lehetőség beszűkülése igencsak nehezíti.

„A 3/2009.(I.10.) Kormányrendelettel módosított 150/1992. Kormányrendelet alapján intézményünkben 2009. április 1-jétől változtak a vezetői munkakörökhöz tartozó pótlékok, valamint kiegészült a könyvtár III. vezetői pótlékával." A munkatársak megbecsülésének, munka-helyi közérzetének javítását szolgáló intézkedésként 2009. évben a FSZEK az intézményi szakszervezettel egyeztetve minden jogosult munkatársa számára egyéni igényeiknek megfelelően, a számukra legoptimálisabb összetételben **választhattak a béren kívüli juttatási** elemek közül 72.000 Ft

értékben, melyet az intézmény a második félévben 60.000 forinttal egészített ki. Ez a juttatás kiterjedt a FSZEK határozatlan és határozott idejű, teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott közalkalmazotti, valamint közhasznú foglalkoztatotti jogviszonyban álló dolgozókra is.

Intézményi fluktuáció

2009-ben 79 munkavállaló lépett be (ebből a 16 státuszra 26 fő közhasznú), 99 fő a kilépettek száma, amelyből 17 a nyugdíjba vonuló.

A 26 közhasznú munkavállaló foglalkoztatásának oka egyrészt az intézményt ért elvonások, másrészt pedig a közhasznú munkavégzés azon célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszoruló regisztrált munkanélküliek, ha rövid időtartamra is, de munkalehetőséghez jussanak. Hátránya, hogy a betanított és betanult, a munkahelyet megszerető fiatalok a 200 óra leteltével nem folytathatják munkájukat.

Kapcsolatok

Igazán nyitottá a könyvtár csak a külső kapcsolatok megteremtésével, illetve folyamatos ápolásával és bővítésével válhat. Így érhetjük el hatókörének bővülését éppen úgy, mint az erősebb és sokoldalúbb könyvtárhasználatot. E célok szolgálatába állítható a könyvtárpropaganda minden lehetősége: a különféle írásos anyagtól kezdve egészen az ún. „nagy rendezvényekig”.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kölcsönösen jó együttműködési kapcsolatot tart fenn szakmai szervezetekkel (Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE), az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ), a Publika Magyar Könyvtári Kör, a Könyvtári Intézet, a Kempelen Farkas Hallgatói Információs Központ, a Neumann Ház, Magyar Szociológiai Társaság, Magyar Zenei Tanács), társintézményekkel (Országos Széchenyi Könyvtár, megyei könyvtárak, egyetemi könyvtárak, Idegennyelvi Könyvtár) kulturális (művelődési házak) és oktatási intézményekkel, (óvodák, általános és középiskolák, főiskolák, egyetemek) könyvkiadókkal, szerkesztőségekkel, minisztériumokkal, helyi önkormányzatokkal, civil szervezésekkel, egyesületekkel.

Intézményi – önkormányzati

- Az intézmény a kerületek önkormányzatával, kulturális bizottságaival folyamatos jó kapcsolatban áll. 2009. évben is együttműködési szerződést kötöttünk több kerületi önkormányzattal, melyek keretében - lehetőségeik függvényében - jelentős összegekkel támogatták a kerületükben működő könyvtárakat. A kerületi önkormányzatokat rendszeresen tájékoztattuk tevékenységünkről.
- Bekapcsolódtunk a kerületek kulturális eseményeibe, rendezvényeibe (III., XI. kerület: Ünnepi Könyvhét, XI. kerület: Kerület Napja, XXII. kerület: Budafoki Napok rendezvénysorozat, Újpesti Városnapok, V. ker. Belváros-Lipótváros Önkormányzata: Lipót Napok).
- Minden könyvtár folyamatosan ápolja, építi kapcsolatait a vonzáskörzetében lévő oktatási, kulturális, szociális intézményekkel és civil szervezetekkel. Munkaterveinket, jelentéseinket és a kapott támogatásra vonatkozó beszámolókat, elszámolásokat elküldtük az együttműködő kerületeknek.
- Érdemi az együttműködés a Pedagógiai Szolgáltató Központokkal, szociális gondozókkal, Öregek napközi Otthonával és a nyugdíjas házakkal (AJAMK Nyugdíjas Klubja, Szociális Gondozóközpont Ezüstkor Idősek Otthona, Derús Alkony Idősek Klubja, VII. kerületi Idősek Otthona, V. kerületi Alkotmány utcai Nyugdíjas Klub és a Vadász utcai Nyugdíjas Otthon), helytörténeti gyűjteményekkel (IV., V., XIII.) és különböző művelődési és/vagy ifjúsági házakkal (Aranytíz Művelődési Ház, József Atila Művelődési Központ, Újpesti Gyermekek- és Ifjúsági Ház, Iránytű, Pannónia Kollégium), a Fővárosi Pedagógiai Intézettel, a Foglalkoztatási Hivatallal.
- Az önkormányzatokkal és a szociális gondozóhálózattal való együttműködés egyik legfontosabb eredménye továbbra is a „Könyvet házhoz” szolgáltatás, amely az intézmények közötti jó együttműködés szép példája.

- Civil szervezetekkel meglévő kapcsolataink hatékony együttműködést eredményeztek a könyvtárainkkal. (Szeget, Savoyai Jenő Asztaltársaság (XXII/3.), Nyék - Kurucles Egyesület (II/1.), Magyar Turista Egyesület (VI/2.).)
- Az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel (IKSZ), a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Társadalomtudományi, Zenei és a Helyismereti szekciójával, a MOKKA-R Régi Nyomtatványok Tagozatával, hagyományosan jó szakmai kapcsolata van könyvtárunknak. Munkatársaink számos magyarországi könyvtári szakmai szervezetnek egyéni tagjai: a HUNRA Magyar Olvasástársaság, a MKE, Magyar Internet Társaság, Magyar Elektronikus Könyvtár Alapítvány.
- **A Szépművészeti Múzeummal** közös programunk az „Időutazás sárkányháton” címet viseli – múzeumpedagógusok tartják a művészeti korszakokat bemutató foglalkozásokat, a könyvtárosok a könyvek, tanulmányok keresésében és a kézműves munkák elkészítésében segítenek. 2009-től a Nagy KultÚRA programon belül együttműködünk közös témánk: Az „Írástörténet és könyvszimbolika” tematikus múzeumi és könyvtári foglalkozások lebonyolításában. A **Nemzeti Múzeummal** szintén a Nagy KultÚRA programban dolgozunk együtt, a „Félhold árnyékában, sasnak körme közt” című, a török kori Magyarországot bemutató foglalkozásokon.

Nemzetközi szakmai kapcsolatok

- Nemzetközi kapcsolataink a lehetőségeken belül ápoltuk Külföldi könyvtárak munkatársait több alkalommal könyvtárlátogatásra és szakmai konzultációra fogadtuk.
- Könyvtárunk évek óta tagja az **IFLA / International Federation of Library Associations/** nemzetközi szakmai szervezetnek, amelynek éves konferenciáján rendszeresen képviseltetjük intézményünket. Az IFLA fővárosi könyvtárakat összefogó szekciójának éves konferenciáján nem vettünk részt 2009-ben.
- Az **IBBY Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsának Magyarországi Egyesületével** az együttműködés folyamatos: egyrészt azáltal, hogy munkatársaink a szervezet Magyar Szekciójának elnökségi tagjai, másrészt közös programokat szervezünk.
- Eredményes az együttműködés a **Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetségével / AIBM /**, amelynek munkájában több éve eredményesen részt vállalunk.
- Tovább folytatódott a Budapesten működő kulturális intézetekkel (British Council, Goethe Intézet, Olasz Kulturintézet, Francia Intézet) a korábbi eredményes együttműködés, amely rendszeres kapcsolattartáson és információcserén túl könyvadományozásban realizálódott. A Fulbright Alapítvány és DAAD Deutscher Akademischer Austausch Dienst/ Információközpont Tájékoztató anyagokkal és személyes közreműködéssel is segítik a külföldi továbbtanulást és különféle külföldi ösztöndíjak megszerzését.
- **Ünnepélyes könyvadományozás:**

Nemzetközi kapcsolataink erősödésének egyik bizonyítéka a könyvtárunk idegennyelvű könyveinek adományozás útján történő gyarapodása.

2009. február 11-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárába látogatott az azerbajdzsáni nagykövet, **Hasan Hasanov úr**, aki magyar és azeri vonatkozású könyveket adományozott a könyvtárnak.

2009. június 23-án a Francia Külügyminisztérium képviselőjében **René Roudaut nagykövet** ajándékozott francia vonatkozású könyveket a Szabó Ervin Könyvtárnak. A 600 db Franciaországról, a francia kultúráról szóló szakkönyv és klasszikus szépirodalom egy része a Bón-gészde francia öblébe került.

A Kínai Kulturális Minisztérium országuk kultúráját bemutató angol és kínai nyelvű könyv- és DVD-ROM adománnyal gazdagította a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár állományát. A

könyvadomány ünnepélyes átadására 2009. október 13-án került sor a Központi Könyvtár Böngésződjében. A könyveket a hazánkban tartózkodó **Wang Wen Zhang**, a Kínai Népköztársaság kulturális miniszterhelyettese adta át, aki a Kínai Kulturális Fesztivál alkalmából érkezett a fővárosba.

Szakmai rendezvények - tanulmányutak

- Munkatársaink folyamatosan részt vesznek különböző szakmai rendezvényeken, közreműködőként vagy résztvevőként: V. Gyermekirodalmi Fesztivál és Vásár; az MKE Vándorgyűlése, a Győri Könyvszalon, az 5Let címmel rendezett konferencia, a Külügyminisztérium Közkönyvtári Konferenciája, a Gyermekkönyvtár változó világunkban című országos gyermekkönyvtáros konferencia, XVI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál, MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete éves konferenciája, Könyvtáros Klub, CERL éves nemzetközi régi könyves konferencia, OSZK-ban szervezett RFID tanácskozás, e-Corvina Kft. éves szakmai konferenciája, házi adatbázis-bemutatók.

Külföldi tanulmányút

- Az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnökeként **dr. Fodor Péter** részt vett a világ könyvtárait összefogó és reprezentáló nemzetközi szervezet, a Könyvtárak és Könyvtári Intézetek Nemzetközi Szövetségének / International Federation of Library Associations and Institutions / Milánóban 2009. augusztus 23-27. között megtartott 75. általános konferenciáján, amelynek témája „A könyvtárak a jövőt teremtik meg: a kulturális örökségre való építkezés” volt.

Média - sajtó kapcsolatok

- A könyvtár szolgáltatásaira, rendezvényeire, programjaira minél több helyen próbáltuk felhívni a figyelmet. Saját lehetőségeinken kívül (honlap, hírlevél, meghívók, plakátok, tájékoztató anyagok) elsősorban a kerületi újságokkal (valamint a kerületi TV-kkel próbáltunk hatékonyan együttműködni. A kerületi újságokban továbbra is rendszeresen közzétesszük könyvtáraink elérhetőségét és programjait, ajánlásait vagy meghívóikat, ugyanakkor az újságok – és a helyi kábel TV-k – rendszeresen tudósítanak a könyvtári hírekről. Az elmúlt évben is reklámoztuk szolgáltatásainkat, és ezekről sokoldalúan informáltuk meglévő és potenciális olvasóinkat.
- Az országos könyvszakmai rendezvényekben való részvétellel és azok reklám-propagandáival is népszerűsítettük intézményünket (Internet Fiesta, Országos Nagy Könyvtári Napok, TÁMOP program)

Lakossági kapcsolatok

- Lakossági kapcsolataink változatlanul kitűnőek.
- **Visszajelzés-felmérés** - A Magyar Gallup Intézet olvasói elégedettség-felmérést végzett könyvtárunkban. Az olvasók több mint 90%-a elégedett a könyvtárral, főként a könyvtárosok munkájával.
- Ebben az évben is törekedtünk arra, hogy könyvtáraink programjaikkal, rendezvényeikkel az olvasókkal való kapcsolatot erősítsék. Ennek eredményességét rendezvényeink számának növekedése és azok látogatottságának növekedése is alátámasztja.
- Gyerekek és fiatalok számára csoportos foglalkozásokat, igény szerint óvodai, általános iskolai tanulócsoportok számára könyvtárhasználati és egyéb tematikus foglalkozásokat, rendhagyó órákat és kézműves foglalkozásokat tartottak könyvtáraink. A korosztályoknak megfelelő könyvtári foglalkozások száma és ennek igénye nőtt az elmúlt évben.
- A közvetlen, személyes kapcsolatokon túl az Interneten történő jelenleg lehetséges kapcsolattartás (e-mail, hírlevél, portál tartalmak) használóink és a könyvtár között személyre szabottabb, közvetlenebb és gyorsabb kapcsolattartást, információ-szolgáltatást és cserét tettek lehetővé.
- Honlapunk népszerűsége továbbra sem csökken, mind információszerezés, mind szolgáltatás igénybevétele tekintetében.

Pályázatok - támogatások

2009-ben is kihasználtuk a könyvtárak számára kiírt pályázati lehetőségeket. Elsősorban kiemelt feladataink megvalósításához kerestünk pályázati kiírásokat, valamint rendezvények, programok lebonyolítására. A **Nemzeti Kulturális Alap** (NKA) által meghirdetett pályázatok lehetőséget nyújtottak országos, regionális és megyei rendezvények lebonyolítására, a Budapest Gyűjtemény köteteinek, térképeinek állományvédelmére, kultúra közvetítő programok megvalósítására, egyedi muzeális könyvtári dokumentumok restaurálására, új bútorok beszerzésére, képzések tartására, digitális ismeretek fejlesztésére. A **Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma** lakossági EU kommunikációs feladatokra, az **Oktatási és Kulturális Minisztérium** Az élő népi kultúra reneszánsza „Tengertánc” programra, a **Fővárosi Munkaügyi Központ** támogatása közhasznú foglalkoztatásra nyújtott támogatást. A **Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága** (Radnóti 100 éves évfordulója), a **kerületek Önkormányzatának** eseti támogatása hozzájárult a könyvtár kultúraközvetítő tevékenységének minél színvonalasabb ellátásához.

Rendezvények - programok

2009-ben számos sikeres kultúraközvetítő, olvasásnépszerűsítő és számítástechnikai központú rendezvényt szerveztünk és bonyolítottunk le pályázatokon nyert és egyéb támogatások segítségével. Ezek a lehetőségek ebben az évben a megszokottnál nagyobb teret biztosítottak a könyvtáraknak, olyan programokat is sikerült megvalósítanunk, amelyeket a korábbi években nem. A számos programból most nehezebb kiemelni néhányat, inkább csak a megtartott rendezvények sokszínűségét illusztrálják a felsoroltak.

2009. év kiemelt évfordulóihoz kiállítással és rendezvényekkel kapcsolódtak könyv-táraink:

Októberi Könyvtári Napok, Internet Fiesta, A Föld Éve, A Csillagászat Éve, Kazinczy Ferenc születésének 250. évfordulója, Charles Darwin születésének 200. évfordulója, Radnóti Miklós születésének 100. évfordulója, Kányádi Sándor születésének 80. évfordulója, Haydn-év, Kálvin János Emlékév, Páneurópai Piknik 20. évfordulója.

(A Rákoskeresztúri Könyvtárban Kálvin János Emlékév keretében Kálvin János születésének 500. évfordulója alkalmából könyvkiállítással emlékeztünk meg a francia származású svájci reformátorról (június és július).

A Magyar Olvasótársaság azzal a kezdeményezéssel állt elő 2005-ben, hogy a népmesék fennmaradása érdekében Benedek Elek születésnapját, szeptember 30-át a Népmese Napja-ként tiszteljük. Ebben az évben ennek külön jelentőséget adott, hogy 150 éve született Benedek Elek. Ezt a napot az összes régióban megtartottuk: Nagytétényi úti könyvtár: Meseolvasás a Bartók Béla úti óvodásokkal.)

Konferenciák tartására is sor került. 2009. január 19-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és az IBBY Magyar Szekciója „Mese, mese, mátká” címmel szakmai konferenciát tartott az olvasásról, ahol sor került a Nemzetközi Honour List-díjak átadására. A konferenciát megnyitotta, és a díjakat átadta Bogyay Katalin szakállamtitkár.

Egész hálózatunkban **könyvbemutatókat**, irodalmi esteket, előadásokat szerveztünk. (Kőbányai Könyvtár – „Emlékezzünk régiokról...” , Dr. prof. Kiszely István: Eleink lakomái (Püski) és Dr. Hankó Ildikó: A magyar királysírok sorsa (Magyar Ház) könyvek bemutatása. A „Teadélután klasszikusokkal” népszerű irodalomtörténeti előadássorozat a Központi Könyvtárban már több éves múltra tekint vissza. Márai Sándor Könyvtárban a Szépirók Társaságával közös szervezésben, **felolvasóest sorozatot** indítottunk, amellyel szeretnénk ráirányítani a figyelmet a kortárs irodalomra, és alkalmat teremteni a szerzőkkel való személyes találkozásra. **Irodalmi randevűk Budapesten** sorozatban a tagkönyvtárakban mutattunk be kiemelkedő irodalmárokat - Kassák Lajos pályaképe (Kassák Könyvtár), Faludy György költészete (Deák Ferenc Könyvtár), Karinthy Frigyes arcai (Karinthy Könyvtár).

Országos szakmai programokhoz csatlakozott intézményünk.

Évek óta sikeres tavaszi programsorozat az egész hálózatban az Informatikai és Könyvtári Szövetség által koordinált **Internet Fiestá**hoz kapcsolódó számítógépes programok, használóképzők és egyéb internethez kötött rendezvények. Ugyancsak sikeres és népszerű a szintén a világhálóhoz kötődő „**NET-re Kész**” programsorozat, ahol az internet és az e-ügyintézés használatával ismerkedhettek meg a résztvevők.

2009. októberében az **Országos Nagy Könyvtári Napokra** került sor az Informatikai és Könyvtári Szövetség szervezésében, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. **Október 5-11.** között elsősorban az 50 év feletti figyelmét kívántuk ráirányítani arra, hogy a könyvtárak milyen lehetőségeket kínálnak az olvasásra, újfajta ismeretek szerzésére, tájékozódásra, bemutatkozásra, közös együttlétre. A rendezvények résztvevőit a **tájékozott, a kreatív, az egészséges és a társas** nagy témakörhöz kapcsolódó kiállítások, irodalmi művekre épülő beszélgetések, előadások, olvasáshoz kötődő játékok, zenei csemegék várták.

Kiemelt esemény volt 2009. október 11-én a **Könyves Vasárnap**, amikor a könyvtárak rendkívüli nyitva tartással, sokféle programmal fogadtak mindenkit.

Nagy sikerrel vettünk részt a **Sziget Fesztiválon**, több mint 3500 magyar és külföldi fiatal látogatta meg a FSZEK sátrát, valamint a szeptemberben tartott ELTE Könyvtári Napon. Akciós és helyszíni beiratkozási lehetőség, színes, játékos programok és kvizek vonzották az érdeklődőket. A Kőbányai Könyvtár és a Pataky Művelődési Központ közös rendezvénye a III. Országos Mesefesztivál volt szeptemberben, ahol az idén Európa országainak legismertebb meséi elevenedtek meg.

A **kerületekkel** közösen számos rendezvényt szerveztünk és közreműködtünk helyi kezdeményezésekben. (Szeptember Fesztivál: Pestszentlőrinc - Pestszentimre legnagyobb multi-kulturális rendezvényén a kerületi könyvtárak is ott voltak a Bókay - kertben számtalan sikeres program kínálatával. A Népmese Napja programjait szeptember 26-án a kispesti Templom téren a Dél-pesti régió könyvtárai szervezték a Kispesti Munkásotthonnal közösen, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, aminek társrendezvénye ebben az évben a hagyományos kispesti Mihály Napi Búcsú volt.)

Pályázatokat - versenyeket hirdettünk az év folyamán. 2009. áprilisában immár VI. alkalommal hirdettük meg - részben NKA, részben külső szponzori támogatással „**Az úgy volt...**” **Janikovszky Éváról elnevezett meseíró pályázat**ot, amely ez alkalommal is sikeres volt. Megfelelő érdeklődés kísérte a gyerekek és a felnőttek részéről egyaránt, a meghirdetéstől a díjkiosztásig. A verseny sikerét a pályázók és műveik rekord nagyságú száma (554 pályázó 697 pályázata) mutatja legjobban, ami a verseny eddigi történetében páratlan volt. Észak-pesti régió pályázatot hirdetett Turista voltam az Európai Unióban címmel 2 kategóriában (diák kategória: 14-18 korig felnőtt kategória: 19 éves kortól). A pályázatra olvasóinktól 1 gépelt oldalnyi beszámolókat vártunk, amelyekben útjaik során tapasztalt pozitív élményeiket írják meg az Európai Unió valamelyik országáról. A Magyar Tolkien Társasággal közösen szerveztük az ötfordulós IV. Országos Tolkien Levelező Versenyt. Szeptemberben Rocktörténeti vetélkedő /kvíz vetélkedő volt az interneten.

Ismeretterjesztő előadássorozatokat indítottunk. (A Thököly úti könyvtár igen népszerű és már több éve futó rendezvénye a VilágKépző, amelynek vendégei voltak az ősz folyamán Kepes András, Dr. Vekerdy Tamás, Gerendás Péter, Hobo, azaz „polgári nevén” Földes László.)

A könyvtár által szervezett **zenei estek és programok** mindig teltházat vonzanak. Zenei gyűjteményünk október 30-31-én az ERRE kortárs-, nép- és világzenei fesztiválon mutatkozott be sikerrel, szolgáltatásaival, a könyvtár portáljával ismerkedhettek az érdeklődők. Folytattuk a Zenetörténeti előadás- és koncertsorozatokat is. (Solti Árpád zongoraestje a Zenei gyűjteményben, Latin duó Tátrai Tibor és Szűcs Antal Gábor koncertje). Újdonság volt az „Énekeljünk együtt” címmel gyerekek és szülők számára közös énekléssel egybekötött rendezvénysorozat.

Neves emberekkel, közszereplőkkel folytatott nyilvános **beszélgetések** sok érdeklődőt vonzottak. (Legnépszerűbb volt a Hazai televíziózás régen és most - Vitray Tamás beszélgetett Szinetár Miklóssal

Központi Könyvtárban.)

Több éve működő **klub**jaink sikeres évet tudhatnak maguk mögött, népszerűségük és tagjaik száma is nőtt. (Karaván Klub, Baba-mama klub, Idegennyelvi klub)

Elismerések, kitüntetések

A Magyar Kultúra Napja alkalmából dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter **BIBLIOTÉKA EMLÉKÉREM-DÍJAT** adományozott **Horváthné Jakubecz Ilonának**, a Budai-régió igazgatójának.

2009. március 15-e alkalmából dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter a Magyar Köztársaság elnöke megbízásából a **MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST ÉRDEM-KERESZT** kitüntetést adta **Pobori Ágnesnek**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Észak-pesti régiója igazgatójának.

Ácsné Varga Mónikának Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata Kultúra 22 Díj kitüntetést adományozott.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség a 2009. évi Internet Fiesta programjainak sikeres megszervezéséért **Oklevelet** adományozott a **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársainak**.

2009. augusztus 20-a alkalmából a Magyar Köztársaság Elnöke megbízásából az Oktatási és Kulturális Miniszter a **MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAG-KERESZTJE** kitüntetést adta **Nagy Annának**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára igazgatójának.

Dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter **SZINNYEI JÓZSEF-DÍJAT** adományozott **dr. Fodor Péternek**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatójának.

A 2009. évi **Könyvtáros nap** alkalmából az alábbi kitüntetések kerültek kiosztásra:

Az Oktatási és Kulturális Miniszter **ELISMERŐ OKLEVÉLBEN** részesítette **Baranyainé Berta Évát**, a II. Rákóczi Ferenc úti könyvtár tájékoztató-könyvtárosát és **Szilák Hajnalkát**, a Központi Könyvtár Kölcsönzési és raktározási osztály csoportvezetőjét.

In Honorem Artis Bibliothecariensis díjat kapott:

Kapuvári Zsuzsa	Deák Ferenc Könyvtár
Hódos Róbert	Deák Ferenc Könyvtár
Béres Ildikó	Deák Ferenc Könyvtár

Szabó Ervin Emlékgyűrűt kapott:

Baloghné Varga Zsuzsannát	Füredi Könyvtár
Bendzselné Mráz Borbála	Karinthy Frigyes Könyvtár
Góger Róbertné	Krúdy Gyula Könyvtár
Horváth Istvánné	Börzsöny utcai könyvtár
Horváthné Jakubecz Ilona	Budai-régió központ
Kovács Éva	Dél-pesti régió központ

Rákosi László Sipos György	Gazdasági Igazgatóság, Nyomda Központi Könyvtár, Budapest Gyűjtemény
Szász Tibor Szecsei Lászlóné	Központi Könyvtár, Kölcsönzési és Raktári osztály Kelet-pesti régió központ
Weigel József	Gazdasági Igazgatóság, Kötészet
Aranygyűrű kitüntetésben részesült:	
dr. Remete László	a Szociológiai dokumentációs osztály nyugalmazott osztályvezetője
Tanácsosi címet kapott:	
Koncz Károly	Központi Könyvtár, Tájékoztató osztály
Főtanácsosi címet kapott:	
Hegedűs György	Dagály utcai könyvtár
Munkatársi címet kapott:	
Juhász Zsuzsanna	Főigazgatói titkárság
László Andrea	Kelenföldi Könyvtár
Főigazgatói dicséretben részesült:	
Ballai Vince	Gazdasági Igazgatóság, Karbantartási csoport
Batta Jánosné	Központi Könyvtár, Kölcsönzési és raktári osztály
Bodnár András	Király utcai könyvtár
Buzási Erika	Ugocsa utcai könyvtár
Halász Mária	Szerzeményezési és feldolgozó osztály
Heim Lászlóné	Ellenőrzési csoport
Hodos Róbert	Deák Ferenc Könyvtár
Horváth Tímea	Központi Könyvtár, Tájékoztató osztály
Horváthné Jakubecz Ilona	Budai-régió igazgatója
Juglné Vilhelm Tünde	Thököly úti könyvtár
Kiszelné Kovács Erzsébet	Börzsöny utcai könyvtár
Kocsis Szilvia	Újhegyi Könyvtár
Kovács Éva	Dél-pesti régió igazgatója

Kováts Beatrix

Onder Józsefné

Oravecz Krisztina

Soreczné Réz Mária

Szájjer Gyuláné

Szökéné Pintér Helga

Tamási Júlia

Varga Gábor

Wenczel Györgyné

Szabó Ervin Emléklap kitüntetést kapott:

Bendzselné Mráz Borbála

Szallár Zsolt

Pro Bibliotheca Civica kitüntetést kapott:

Sándor Tibor

Kőbányai Könyvtár

Krúdy Gyula és a
Hűvösvölgyi úti könyvtár
Bíró Mihály utcai könyvtár

Sashalmi Könyvtár

Gazdasági Igazgatóság, Kávézó

Gazdasági Igazgatóság,

Belvárosi Könyvtár

Informatikai osztály

Budafoki Könyvtár

Karinthy Frigyes Könyvtár

Informatikai osztály

Budapest Gyűjtemény

Budapest, 2010. március 22.

dr. Fodor Péter
főigazgató